UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Statuta prouincialia et synodalia ecclesie Colonie[n]sis (Köln)

Colonie, 29. IX. 1492

Jncipiu[n]t capitula statuto[rum] edito[rum] a reuere[n]do p[at]re et d[omi]no domino Wychboldo sancte Colonien[sis] ecclesie archiep[iscop]o.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30901

Visual Library

abutentes hmõi priuilegio in locis in/terdictis diuina officia celebrare preſu/munt et indifferenter quoſcũqꝫ admit/tunt niſi ſpecialiter expreſſis nomini/bus ipſorum excõicatoruꝫ et interdicto/rum in ſententia interdicti fiat mentio irregularitatẽ ex hoc dãnabiliter inci/dendo vñ ad vitãdum deinceps hmõi errorem illos noĩatim interdictos ⁊ ex/cõicatos ſm iura dicimus. ſi caſtrũ vil/la ciuitas vel opidũ ſint interdicta. non noĩatim interdicti vel excõicati dicũt qñ ſic fertur ſententia excõmunico vel interdico tales cũ ſuis ꝑticipibus, ꝑti/cipes eni nõ ſunt excõicati vel intẽdicti noĩatim. et ideo tales poſſunt admitti ad diuina niſi notoria eſſet eorũ ꝑticipa/tio, tunc nõ poſſent admitti ad diuina. Preterea qꝛ vt intelleximus q̃dã dãna/bili abuſiõe inualuit qꝙ loco aliquo ſup/poſito interdicto populus vel aliqui de populo loci interdicti ad vicinas eccle/ſias pro diuinis audiendis accedunt. et ibidẽ indifferenter ad diuina et alia ſa/cramẽta eccleſiaſtica a plebanis admit/tunt correctioni digniſſimũ iudicamus Statuimus igitur ⁊ ſub pena excõica/tionis firmit̃ obſeruari p̃cipim9 vt die/bus dñicis et feſtiuis preſbyteri anteqꝫ miſſaz celebrent. plebẽ interrogẽt. ſi a/liquis de loco interdicto in eccleſia ſit: quẽ ſi inuenerint. ſtatim ab eccleſia abij/ciãt. preſbyter ãt q̃ ꝓprium aut alienum ꝓchianũ excõicatum aut interdictum ſcienter ad aliquod ſacramentũ eccleſi/aſticũ admittit ipſo facto ſe nouerit eſſe ſuſpenſum.

Expliciunt ſtatuta domini Sifridi ar/chiepi Colonienſ.

¶ Quõ et qualiter ſit ſeruãdum inter/dictum. vide plenius infra in ſtatutis venerabilis dñi Henrici archiepĩ Colo/nienſ. Cõſtitutione que incipit. Alma mater plerũqꝫ. ꝛc/ Hec mitigat moderat ⁊ diſponit ordinem et modum ſeruan/di interdictũ. ne ex horum ſtatutorum ordinatione pericula inſurgant aĩarum Nec eccleſijs debita ſubtrahant obſe/quia. Ponit et ordinat etiã hec eadem conſtitutio. Alma mater. dies ac feſta quibus ſolenniter in omnibus eccleſijs ob reuerentiam ipſorum feſtorum hore ac diuina ꝑſoluantur officia. ianuis ap/tis cãpanis pulſatis ac etiã interdictis admiſſis vt in affectum recõciliationis inclinentur. Excluſis tamẽ penitus ex/communicatis. Approbat deniqꝫ idem Henricus eadem conſtitutione et ſta/tuto predeceſſorum ſuorum laudabiles de interdicto conſtitutiones nõ obſtan/tib9 priuilegijs ac indultis quibuſcũqꝫ conceſſis. Iſta patebunt conſtitutionẽ ipſam inſpiciẽti infra ĩ ſtatutis Henrici ſecundario editis. Statuto decimo qđ eſt de recipiendis quotidianis diſtribu/tionibus tꝑe interdicti.

Incipiũt capitula

ſtatutoꝝ editoꝝ a reuerẽdo pr̃e et dño domino Wychboldo ſancte Colonienſ eccleſie archiepõ.

Primo de etate et qualitate re/gentium eccleſias.
Itẽ de ñ reſidẽtib9 eccl'ias ſuas
Et de his qui minoris ſunt etatis
Item de alienis et ignotis regentibus eccleſias.
Item de habentibus plura beneficia
Item de teſtamentis clericorum
Itẽ de teſtamentis laicoꝝ
Item de legatis fabrice eccleſie Colõ et pena celantium legata.
Itẽ qꝙ qlibꝫ p̃t in lecto egritudinis cõ/dere teſtamẽtũ nõ obſtãte q̃cũqꝫ ſtatuto
Itẽ qꝙ ꝓprietas p̃t legari retento vſu/fructu nõ obſtãte quocũqꝫ ſtatuto.
Itẽ pena cõtra ꝯrium ſtatuentes
Itẽ de inuẽtario faciẽdo p̄ maũfideles
Item de bonis clericorum decedentiũ ⁊ de hmõi bonis ſe intromittentibus.

Item de manifeſtis vſurarijs
Itē de queſtionarijs nō admittendis
Itē de ꝑuiſorib⁹ ꝓmotorib⁹ ⁊ detēto/
ribus elemoſinarum fabrice Coloniēſ
Itē vnuſqſq ꝓmoueat fabricā Coloñ.
Itē de laicis ꝓuiſoribus ſtructuraruz.
Item de cāpanarijs habendis
Item de falſarijs monetarum
Item de reſcriptis et eorum virtutib⁹
⁊ incendariorum litteris.
Item contra ſuſpendentes tedas vel
litteras ad fores.
Item contra detentores cerocenſus
Itē vt qlibz habeat copiā ſtatutoꝝ

Incipiunt ſtatuta predicta

Ichbold⁹ dei gratia ſancte Co/
lonienſ eccleſie archieps ſacri
imperij ꝑ Italiā archicancella/
rius vniuerſis prelatis Capitulis Con/
uentibus collegijs eccleſiaꝝ rectoribus
totiq; vniuerſitati cleri ⁊ populi ſue ci/
uitatis ⁊ dioceſ Coloñ. Salutē et infra
ſcriptoruz memoriā ꝑpetuā obſeruādā

De etate et qualitate regētiū eccleſias

¶ Licz ſacris canonib⁹ ſit inſtitutū ne
aliquis ad regimē ꝑochialis eccleſie aſ/
ſumatur niſi qui iā .xxv. annū etatis atti/
gerit et ſcientia et moribus cōmendat⁹
exiſtat. Plures tñ huius ſalubris ſtatu
ti inuenim⁹ trāſgreſſores. Volētes igit
periculis aīaruz proſpicere. inhibemus
vniuerſis archidiaconis ac alijs qui de
cōſuetudine inueſtire habere dinoſcūt
Ne deinceps aliquē puerū vel aliquez
aliū qui viceſimū qntū etatis annū non
attigerit ſibi pñtatū de hmōi ꝑochiali/
bus eccleſijs inueſtiant vel admittant.
Contrariū faciētes nō ſolū ab ingreſſu
eccleſie ſuſpendimus in his ſcriptis
Verū etiā ipſam inueſtiturā decernim⁹
non tenere.

De non reſidentibus eccleſias ſuas
Et de his qui minoris ſunt etatis.

Item cū ſcḋm ius qlibz qui ad curā aīaꝝ
regendaz aſſumitur vt gregis ſibi cre/
diti diligentius gerere curā poſſit in ꝑ/
rochiali eccleſia cuius rector extiterit
reſidere ꝑſonaliter et ad eā promoueri
teneatur. Alioquin etiā nulla monitione
pmiſſa ipa eccleſia ſit priuatus. Vobis
decanis chriſtianitatū cōmittimus et mā/
damus quatenus noīa illoꝝ q in vřis
decanatibus hmōi eccleſias vtpote mi/
nores annis occupāt et noīa paſtorum
nō reſidentiū ꝑſonaliter in ſcriptis no/
bis infra menſez tradatis vt hmōi neg
ligentiā et defectū de prelatoꝝ nřorum
cōſilio reformemus. Alioqui in vos ex
tunc ſententiā excōicationis ferimus
in his ſcriptis Et id ipm in qualibz ſy/
nodo volumus obſeruari in forma ſup
dicta.

De alienis et ignotis regētib⁹ eccleſias

Item quia vt intelleximus aliqui cleri
ci vtpote apoſtate diſcurſores, et vagi
de alijs ꝓuincijs et dioceſibus ad dioce
ſim nřaz Coloñ. venientes regimē aīaꝝ
et officiationē eccleſiarū ſibi aſſumūt.q
ab alijs dioceſibus tanq̄ irregulares et
indigni pro eorum culpis et exceſſibus
ſunt remoti. ¶ Statuimus vt nullus
deinceps preſbyter alienus ad regimen
et ad curā animaruz loco coadiutoris
vel vicarij aut ſocij ꝑ paſtores eccleſiaꝝ
vel capellarū aut altariū rectores aſſu/
matur abſq; lřis teſtimonialibus ꝓprij
epi profitentis talē rite ſcḋm claues eccle
ſie ordinatum et executionez ſui officij
habentem. Ita q ꝑ decanos chriſtiani/
tatum in quorum decanatibus aſſumi
deſiderant examinentur. Tunc demum
admittantur tales cum in his inuenti
fuerint idonei vt dictum eſt. Paſtores
vero et capellarij ac altariū rectoēs nře
dioceſ qui his ſpretis aliquem clericū
ignotum dicentez ſe preſbyteruz aſſump
ſerint excōicationis ſententiam niſi in
fra ſex dies a ſe talem amouerint ſe ex